

Broj: 02-50-6-16-42/18
Sarajevo, 11. 9. 2018.

ZASTUPNIČKI DOM
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE
n/r Mladena Bosića, predsjedatelja

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO 12-09-2018			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
02-	02-1-	1028/18	

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine, *dostavlja se*

Na 42. sjednici, održanoj 11. 9. 2018., Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH usvojio je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine, čiji je predlagatelj izaslanik Halid Genjac, zakon broj: 02-02-1-1028/18 od 20. 4. 2018.

U skladu s člankom 119. stavak (1) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 58/14, 88/15, 96/15 i 53/16), u privitku Vam dostavljam navedeni prijedlog zakona zajedno sa zaključkom Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH radi razmatranje po hitnom zakonodavnom postupku, u skladu s člankom 133. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.

S poštovanjem,

Privitak:

- tekst Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku
- Zaključak Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, broj: 02-50-6-16-42,1/18 od 11. 9. 2018.
- Mišljenje Zakonodavnopravnog sektora PS BiH
- Mišljenje Direkcije za europske integracije BiH
- Mišljenje Agencije za zaštitu osobnih podataka u BiH

Dostaviti:

- naslovu
- a/a

Broj: 02-50-6-16-42,1/18

Sarajevo, 11. 9. 2018.

U skladu s članom 153. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 58/14, 96/15, 88/15 i 53/16), a nakon rasprave o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopuni Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, predlađač: delegat Halid Genjac, broj: 02-02-1-1028/18 od 20. 4. 2018, Dom naroda usvojio je sljedeći

ZAKLJUČAK

„Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH predlaže Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH da Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, broj: 02-02-1-1028/18 od 20. 4. 2018, razmatra po hitnom zakonodavnom postupku.“

Na temelju članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 42. sjednici Doma naroda, održanoj _____ 2018. godine i na _____ sjednici Zastupničkog doma, održanoj _____ 2018. godine, donijela je

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KAZNENOM POSTUPKU BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

U Zakonu o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09 i 72/13) članak 84. mijenja se i glasi:

„Članak 84.

(Pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja)

- (1) Svjedok ima pravo ne odgovarati na pojedina pitanja kada je vjerojatno da će ga odgovor na ta pitanja izložiti kaznenom progonu.
- (2) Svjedok koji koristi pravo iz stavka (1) ovoga članka, odgovorit će na ta pitanja ako glavni tužitelj pismeno izjavi da neće poduzeti kazneni progon svjedoka za radnje koje svjedok navede u svome iskazu. Primjerak pismene izjave glavnog tužitelja uručit će se svjedoku.
- (3) Glavni tužitelj može dati izjavu iz stavka (2) ovoga članka pod uvjetom da je iskaz svjedoka važan za dokazivanje da je druga osoba počinila kazneno djelo iz stavka (4) ovoga članka.
- (4) Izjavu iz stavka (2) ovoga članka glavni tužitelj može dati u postupku koji se vodi zbog:
 - a) kaznenih djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine,
 - b) kaznenih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom,
 - c) kaznenih djela terorizma,
 - d) kaznenih djela - izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti; protupravno lišavanje slobode; neovlašteno prisluškivanje i zvučno ili optičko snimanje; povreda slobode opredjeljenja birača; krivotvorenje novca; krivotvorenje vrijednosnih papira; pranje novca; utaja poreza ili prijevara; krijumčarenje; organiziranje skupine ljudi ili udruge za krijumčarenje ili rasturanje neocarinjene robe; carinska prijevara; primanje dara i drugih oblika koristi; davanje dara i drugih oblika koristi; primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu utjecajem; davanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu utjecajem; zlouporaba položaja ili ovlasti; protuzakonito oslobođenje osobe lišene slobode; pomoć počinitelju poslije počinjenja kaznenog djela; pomoć osobi optuženoj od međunarodnog kaznenog suda; sprječavanje dokazivanja; otkrivanje identiteta zaštićenog svjedoka; ometanje pravde; udruživanje radi činjenja kaznenih djela; organizirani kriminal,
 - e) drugih kaznenih djela za koja se može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna.

- (5) U izjavi iz stavka (2) ovoga članka konkretno će se navesti da se odnosi samo na kazneno djelo koje je počinio svjedok, za koje je zapriječena kazna iste težine ili manja kazna od one utvrđene za kazneno djelo u vezi s kojim se svjedoči ili za koje se vodi postupak i da se ne može odnositi na kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora od najmanje 10 godina.
- (6) Sud će rješenjem utvrditi je li izjava glavnog tužitelja iz stavka (2) ovoga članka sukladna sa st. (4) i (5) ovoga članka i odrediti odvjetnika za savjetnika svjedoku za vrijeme saslušanja.
- (7) Nakon što Sud donese rješenje iz stavka (6) ovoga članka, glavni tužitelj će pozvati svjedoka da dade svoj iskaz. Prije saslušanja svjedok će dati pismenu izjavu da će kao svjedok u kaznenom postupku dati istinit iskaz i da neće prešutjeti ništa što mu je poznato o kaznenom djelu o kojem daje iskaz i njegovom počinitelju.
- (8) Nakon što svjedok dade iskaz, glavni tužitelj donijet će rješenje o imunitetu svjedoka za kazneno djelo koje proizlazi iz iskaza svjedoka danog sukladno stavku (2) ovoga članka. U rješenju će biti navedeni činjenični opis i pravna kvalifikacija kaznenog djela, za koje se neće poduzeti kazneni progon svjedoka.
- (9) Ako svjedok tijekom kaznenog postupka ne postupi sukladno stavku (7) ovoga članka, glavni tužitelj donijet će rješenje s obrazloženjem, kojim se uskraćuje svjedoku davanje imuniteta za kazneno djelo na koje se odnosio iskaz svjedoka iz stavka (2) ovoga članka. Tužitelj će uskratiti imunitet i u slučaju da se radnje koje je svjedok naveo u svome iskazu odnose na kaznena djela za koja se ne može dati imunitet u smislu st. (4) i (5) ovoga članka. U tim slučajevima, iskaz svjedoka s odgovorima na pitanja iz stavka (1) ovoga članka izdvojiti će se iz spisa predmeta i čuvati odvojeno, te se ne može koristiti u kaznenom postupku protiv svjedoka.
- (10) U slučaju da glavni tužitelj ne donese rješenje iz stavka (8) ovoga članka, iskaz svjedoka s odgovorima na pitanja iz stavka (1) ovoga članka izdvojiti će se iz spisa predmeta i čuvati odvojeno, te se ne može koristiti u kaznenom postupku protiv svjedoka.
- (11) Protiv svjedoka iz stavka (2) ovoga članka može se poduzeti kazneni progon za kazneno djelo davanja lažnog iskaza.“

Članak 2.

U članku 117. točka d) mijenja se i glasi:

„d) izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti; protupravno lišavanje slobode; neovlašteno prisluškivanje i zvučno ili optičko snimanje; povreda slobode opredjeljenja birača; krivotvorenje novca; krivotvorenje vrijednosnih papira; pranje novca; utaja poreza ili prijevара; krijumčarenje; organiziranje skupine ljudi ili udruge za krijumčarenje ili rasturanje neocarinjene robe; carinska prijevара; primanje dara i drugih oblika koristi; davanje dara i drugih oblika koristi; primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu utjecajem; davanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu utjecajem; zlouporaba položaja ili ovlasti; protuzakonito oslobodenje osobe lišene slobode; pomoć počinitelju poslije počinjenog kaznenog djela; pomoć osobi optuženoj od međunarodnog kaznenog suda; sprječavanje dokazivanja; otkrivanje identiteta zaštićenog svjedoka; ometanje pravde; udruživanje radi počinjenja kaznenih djela; organizirani kriminal;“.

Iza točke d) dodaje se točka e), koja glasi:

„e) druga kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna.“

Članak 3.

U članku 118. stavak (3) mijenja se i glasi:

„(3) Istražne radnje iz članka 116. stavka (2) toč. od a) do d) i točka g) ovoga zakona mogu trajati najdulje do mjesec dana, a ako one daju rezultate i postoji razlog da ih se nastavi provoditi radi prikupljanja dokaza, mogu se na obrazložen prijedlog tužitelja produljiti za još mjesec dana, s tim što mjere iz toč. od a) do c) mogu ukupno trajati najdulje šest mjeseci za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, a za ostala kaznena djela najdulje četiri mjeseca. Mjere iz toč. d) i g) mogu ukupno trajati najdulje tri mjeseca za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, a za ostala kaznena djela najdulje dva mjeseca. Iznimno u odnosu na kazneno djelo organiziranog kriminala i kaznena djela terorizma, istražne radnje iz članka 116. stavka (2) toč. od a) do d) i točka g) ovoga zakona, ako one daju rezultate i postoji razlog da ih se nastavi provoditi radi prikupljanja dokaza, mogu se na obrazložen prijedlog tužitelja produljiti još do tri mjeseca. Prijedlog za radnju iz članka 116. stavka (2) točke f) ovoga zakona može se odnositi samo na jednokratni akt, a zahtjev za svaku sljedeću radnju protiv iste osobe mora sadržavati razloge koji opravdavaju njezinu primjenu.“

Članak 4.

U članku 224. (Obustava istrage) u stavku (1) iza točke d) briše se interpunkcijski znak točka, stavlja zarez i dodaje nova točka e), koja glasi:

„e) postoje druge okolnosti za obustavu istrage iz članka 225. stavka (5), odnosno članka 226. stavka (3) ovoga Zakona“.

U stavku (3) iza riječi: „točke c)“ dodaju se riječi: „i točke e)“.

Članak 5.

Članak 225. mijenja se i glasi:

„Članak 225.
(Okončanje istrage)

- (1) Tužitelj okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage bit će zabilježeno u spisu.
- (2) Ako se istraga ne okonča u roku od šest mjeseci od donošenja naloga o provođenju istrage, tužitelj će obavijestiti glavnog tužitelja o razlozima neokončanja istrage. Glavni tužitelj odredit će u roku od 30 dana novi rok za okončanje istrage, koji ne može biti dulji od šest

mjeseci, odnosno koji ne može biti dulji od jedne godine za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od deset godina ili teža kazna, te naložiti poduzimanje potrebnih mjera za okončanje istrage.

- (3) Ako istragu nije bilo moguće okončati u roku iz stavka (2) ovoga članka, tužitelj će u roku od osam dana obavijestiti glavnog tužitelja, osumnjičenika i oštećenika o razlozima zbog kojih istraga nije okončana.
- (4) Osumnjičenik i oštećenik u roku od 15 dana od dana dostave obavijesti iz stavka (3) ovoga članka mogu podnijeti pritužbu glavnom tužitelju zbog trajanja postupka. Ako glavni tužitelj utvrdi da je pritužba osnovana, u roku od 30 dana odredit će novi rok u kojem se, ako postoje procesne pretpostavke, istraga mora okončati, a koji ne može biti dulji od šest mjeseci, odnosno koji ne može biti dulji od jedne godine za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju 10 godina ili teža kazna, te naložiti poduzimanje potrebnih mjera za okončanje istrage, o čemu će obavijestiti podnositelja pritužbe u roku od 15 dana.
- (5) Ako istraga ne bude okončana u roku iz stavka (4) ovoga članka, a postoje procesne pretpostavke, smatrat će se da je istraga obustavljena, o čemu tužitelj donosi naredbu i u roku od 15 dana o tome obavještava glavnog tužitelja, osumnjičenika i oštećenika.
- (6) Optužnica se ne može podići ako osumnjičenik nije bio ispitan.“

Članak 6.

Članak 226. mijenja se i glasi:

„Članak 226.
(Podizanje optužnice)

- (1) Kad tijekom istrage tužitelj nađe da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizlazi osnovana sumnja da je osumnjičenik počinio kazneno djelo, pripremit će i uputiti optužnicu sucu za prethodno saslušanje u roku od 30 dana od dana kada je okončanje istrage zabilježeno u spisu.
- (2) Ako tužitelj ne uputi optužnicu u roku iz stavka (1) ovoga članka, dužan je u roku od osam dana obavijestiti o razlozima nepodizanja optužnice glavnog tužitelja, koji će poduzeti mjere da tužitelj u roku, koji ne može biti dulji od 30 dana, podigne optužnicu. Osumnjičenik i oštećenik bit će obaviješteni o određivanju dodatnog roka.
- (3) Ako tužitelj u roku iz stavka (2) ovog članka ne podigne optužnicu, obavijestit će o tome glavnog tužitelja, te osumnjičenog i oštećenog koji imaju pravo u roku od osam dana od isteka tog roka podnijeti pritužbu glavnom tužitelju. Glavni tužitelj će u roku od 30 dana izdati tužitelju obvezujuće uputstvo da u roku od 30 dana podigne optužnicu. Ako tužitelj i nakon obvezujućeg uputstva glavnog tužitelja ne podigne optužnicu, smatrat će se da je istraga obustavljena, o čemu tužitelj donosi naredbu i u roku od 15 dana o tome obavještava glavnog tužitelja, osumnjičenog i oštećenog.
- (4) Nakon podizanja optužnice, osumnjičenik odnosno optuženik i branitelj imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.
- (5) Nakon podizanja optužnice, stranke ili branitelj mogu predložiti sucu za prethodno saslušanje poduzimanje radnji u skladu s člankom 223. ovoga zakona.“

Članak 7.

U predmetima u kojima je donesena naredba o provođenju istrage do stupanja na snagu ovoga Zakona, postupak će se nastaviti prema odredbama Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09 i 72/13).

Članak 8.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj: -----

----- 2018. godine

S a r a j e v o

**Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH**

Mladen Bosić

**Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH**

Safet Softić

1
2
3
4

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNOPRAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavnopravna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku III.1.g) Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine provođenje međunarodnih i međuentitetskih kaznenopravnih propisa, uključujući i odnose s Interpolom, te u članku IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nadležna za donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva ili za izvršenje funkcija Skupštine prema Ustavu Bosne i Hercegovine.

Ustavnopravna osnova za donošenje ovoga zakona utvrđena je prilikom njegovog prvog usvajanja i ovaj zakon do sada je više puta mijenjan.

Zakon o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine donesen je prvi puta 2003. godine, dakle prije stupanja na snagu Jedinistvenih pravila za izradbu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine, te Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine svojom strukturom, oblikom i stilom prati osnovni tekst.

II. NAČELA

- Načelo legaliteta kojim se nalaže da svako za koga postoje dokazi da je počinitelj kaznenog djela treba za to djelo biti procesuiran i kažnjen sukladno zakonu. Međutim, jedan od načina koji koriste suvremene države i međunarodna zajednica za uspješniju borbu protiv počinitelja teških kaznenih djela jest stvaranje zakonskih mehanizama koji dopuštaju da tužitelj, pod određenim uvjetima, odstupi od načela legaliteta kaznenog progona, ali samo u posebnim slučajevima kada to zahtijeva veći javni interes.

- Načelo pravne sigurnosti i vladavine prava zahtijeva da pravna norma bude dostupna osobama na koje se primjenjuje i za njih predvidiva, to jest dovoljno precizna da oni mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obveze, do stupnja koji je razuman u danim okolnostima, kako bi se prema njima mogli ponašati.

- Načelo vladavine prava zahtijeva da zakon mora biti jasan i precizan u skladu s posebnošću materije koja se normativno uređuje, čime se sprječava svaka arbitrarnost i proizvoljnost u tumačenju i primjeni zakona.

- Zaštita ljudskih prava - miješanje u ljudska prava i temeljne slobode, opravdano je samo ako je sukladno zakonu i teži k jednom ili više legitimnih ciljeva navedenih u članku 8. stavku 2. Europske konvencije, te je „nužno u demokratskom društvu“ kako bi se postigao određeni cilj.

- Zaštita prava osumnjičenika i oštećenika, te pravičnost s aspekta razumnog roka, budući da je odugovlačenje postupka suprotno načelu vladavine prava, pravne sigurnosti i pravne dosljednosti.

III. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o kaznenom postupku predstavlja najznačajniji zakonodavni akt u kojem je u osnovi, cjelovito i sistematski obuhvaćen i regulisan kompletan kazneni postupak. Zakonom se određuju pravila kojima se osigurava da u zakonito provedenom postupku pred nadležnim sudom nitko nedužan ne bude osuđen, a da se počinioču kaznenog djela izrekne kazna ili druga mjera uz uslove koje predviđa Kazneni zakon.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je, u predmetu br. U-5/16, na sjednici održanoj 1. 6. 2017. donio Odluku, te utvrdio da odredbe članka 84. st. 2., 3. i 4.; odredbe članka 117. točke d); odredbe članka 118. stavka 3.; odredbe članka 225. stavka 2. i odredbe članka 226. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine nisu u skladu s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 49/17 od 7. srpnja 2017. Odlukom se nalaže Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da najkasnije u roku od šest mjeseci uskladi navedene odredbe, te obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 108. sjednici, održanoj 19. 7. 2017., upoznato je s tim da su Kolegij Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 51. sjednici i Kolegij Doma naroda na 48. sjednici razmatrali predmetnu odluku Ustavnog suda, te da odlučili dostaviti je Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na realiziranje. Vijeće ministara BiH zadužilo je Ministarstvo pravde BiH da, u suradnji s Ministarstvom sigurnosti BiH, realizira obveze koje za Vijeće ministara proizlaze iz Odluke Ustavnog suda BiH broj U-5/16.

Članak 1. (članak 84. ZKP-a BiH)

Ustavni sud BiH (USBiH) u svojoj odluci naglašava da ova odredba govori o svjedoku čiji iskaz, pod zakonskim uvjetima, može biti dokaz optužbe koji će se koristiti u postupku protiv drugih osoba. Uzimajući u obzir opće interese u suzbijanju teških kaznenih djela, USBiH naglašava da je to opravdana iznimka od načela legaliteta kaznenog progona i primjena načela oportuniteta kaznenog progona.

U Odluci USBiH se istaknuto je da članak I/2 Ustava BiH govori o načelu vladavine prava, iz čega proizlazi zahtjev o određenosti pravnih propisa i zaštiti ljudskih prava. *S ustavnopravnog aspekta, jedina obveza zakonodavca je da pri uređivanju pojedinih instituta tog postupka uvažava zahtjeve koje pred njega postavlja Ustav Bosne i Hercegovine, a naročito one koji proizlaze iz načela vladavine prava. Preciznije, njihovo uređenje uvijek mora biti takvo da osigurava ostvarenje legitimnih ciljeva kaznenog postupka, pravnu sigurnost, određenost, pristupačnost, predvidivost i pravnu izvjesnost normi, te procesnu ravnopravnost položaja stranaka.*

Prema zaključku USBiH, ZKP BiH u članku 84. ne pravi razliku između povlastica protiv samooptužbe (USBiH zaključuje da je ta povlastica propisana stavkom 1. članka 84. ZKP-a BiH kao pravo svjedoka da šuti i ne odgovara na pojedina pitanja) i dužnosti svjedoka da odgovara na postavljena pitanja. Zbog navedenog, a prema navodima u Odluci USBiH, svjedok ne zna hoće li biti procesuiran i kada će biti procesuiran. *U vezi s tim, Ustavni sud nalazi da zakonodavac nije zadovoljio standarde preciznosti i određenosti. Zbog navedenog, osporene odredbe, same po sebi, otvaraju prostor arbitrarnom odlučivanju tužitelja odnosno glavnog tužitelja pri davanju imuniteta.*

Uzimajući u obzir navedene stavove USBiH, u prijedlog teksta članka 84. ZKP-a BiH ugrađeni su mehanizmi koji ovu odredbu čine jasnom, pravno sigurnom, dakle ugrađeni su mehanizmi koji otklanjaju uočene nedostatke s aspekta zaštite vladavine prava i prava sudionika u kaznenom postupku. Tako je novim (predloženim) st. 2., 7., 8. i 10. propisana detaljnija procedura davanja imuniteta svjedoku. Propisana procedura osigurava prava svjedoka (npr. da će u rješenju glavnog tužitelja biti navedeni činjenični opis i pravna kvalifikacija kaznenih djela

za koja se neće poduzeti kazneni progon svjedoka, stavak 8.; ili nemogućnost korištenja iskaza svjedoka u kaznenom postupku protiv svjedoka, pod uvjetima iz prijedloga st. 9. i 10.), kao i opravdane interese tužitelja kao nositelja kaznenog progona (npr. prije saslušanja, svjedok će dati pismenu izjavu da će kao svjedok u kaznenom postupku dati istinit iskaz i da neće prešutjeti ništa što mu je poznato o kaznenom djelu o kojem daje iskaz i njegovom počinitelju, st. 7.; ili uskraćivanje davanja imuniteta svjedoku pod uvjetima iz prijedloga stavka 9.).

Jedan od zaključaka USBiH odnosi se i na propisivanje kaznenih djela za koja se može dati imunitet. *Na koji način će zakonodavac urediti institut davanja imuniteta nije u nadležnosti Ustavnog suda, međutim zakonodavac mora propisati za koja se djela može dati imunitet svjedoku, te koja su to kaznena djela koja se istražuju, da bi s ciljem dokazivanja tih djela tužitelj odustao od kaznenog progona svjedoka.* Uzimajući u obzir navedeni stav, u prijedlogu teksta stavka 4. članka 84. ZKP-a BiH propisana su kaznena djela za koja se može dati imunitet svjedoku. Riječ je o kaznenim djelima koja, zbog složenosti otkrivanja i dokazivanja ili zbog važnosti zaštitnog objekta, opravdavaju primjenu načela oportuniteta u konkretnom kaznenom predmetu. U vezi s tim se u stavku 3. predlaže da je uvjet za primjenu načela oportuniteta da je iskaz svjedoka važan za dokazivanje tih kaznenih djela.

U Odluci USBiH posebno se ističe uloga suda u postupku davanja imuniteta svjedoku. Uzimajući u obzir temeljna kaznenoprocena načela, posebno načelo akuzatornosti, kojim se potencira odijeljenost kaznenoprocenih funkcija i njihovih nositelja (dakle, odijeljenost funkcije kaznenog progona i funkcije presuđenja i njihovo povjeravanje različitim državnim tijelima), kao i stavove koje je naveo USBiH, prijedlogom članka 84. uvodi se sudski nadzor ispunjenosti uvjeta za davanje imuniteta svjedoku (stavak 6.). Sudski nadzor ogleda se u donošenju rješenja (kao formalne odluke) kojom sud daje odgovor na pitanje je li izjava glavnog tužitelja sukladna sa stavkom 4. (koji se odnosi na kaznena djela za koja se može dati imunitet svjedoku) i 5. ovoga članka (koji se odnosi na pismenu izjavu glavnog tužitelja da neće poduzeti kazneni progon svjedoka za radnje koje je naveo u svome iskazu i kojim je propisano na koja se kaznena djela svjedoka može odnositi ta izjava). Također, sudskom se odlukom određuje odvjetnik za savjetnika svjedoku za vrijeme saslušanja. Ovako predloženim sudskim nadzorom poštuju se ne samo načelo akuzatornosti i njegove posljedice već i priroda stadija kaznenog postupka, posebno istrage i glavne rasprave, te prava i dužnosti tužitelja i suda koje se realiziraju u spomenutim stadijima.

Uz navedeno, Odlukom USBiH razmatra se i položaj oštećenika u kaznenom postupku, posebno iz kuta zaštite njegovih prava u slučaju davanja imuniteta svjedoku. Uzimajući u obzir prethodno izložene prijedloge u članku 84., može se zaključiti da oni omogućavaju bolju zaštitu prava oštećenika, jer se preciznije određuju uvjeti za davanje imuniteta svjedoku i uvodi se nadzor suda nad tim uvjetima.

U konačnici, u Odluci USBiH raspravlja se i o pitanjima kaznenog progona svjedoka i ta se pitanja otvaraju na dvije razine. Jedna od njih je situacija da je svjedok dobio imunitet, a nije svjedočio. Sada je ta prepreka otklonjena jer je procedura davanja imuniteta formalizirana i vezana uz određene odluke i postupke ne samo glavnog tužitelja već i svjedoka. Druga je

situacija kada svjedok daje lažan iskaz. Stavkom 11. predloženog članka 84. propisano je da se protiv svjedoka može poduzeti kazneno progon za kazneno djelo davanja lažnog iskaza.

Članak 2. (članak 117. ZKP-a BiH)

Ustavni sud BiH u obrazloženju navedene odluke primjećuje da se primjenom posebnih istražnih radnji država miješa u ostvarivanje prava pojedinca iz članka 8. Europske konvencije. Takvo miješanje je opravdano u smislu stavka 2. članka 8. samo ako je sukladno zakonu, odnosno da ima određenu osnovu i odnosi se na kvalitetu predmetnog propisa koji treba biti u skladu s vladavinom prava, te dostupan osobi na koju se odnosi koje će mjere moći predvidjeti posljedice za sebe, te da mjera mora biti sukladna s vladavinom prava.

Uvidom u Kazneni zakon BiH Ustavni sud BiH uočava da je za veliku većinu kaznenih djela zakonodavac omogućio izricanje kazne zatvora u trajanju od tri godine, te tako proizlazi da se za sva ta djela mogu odrediti posebne istražne radnje. Iz navedenoga slijedi da je moguće odrediti posebne istražne radnje i za veliki broj kaznenih djela koja nemaju nemaju obilježja teških kaznenih djela.

Ustavni sud BiH posebno naglašava da zakonom treba urediti primjenu posebnih istražnih radnji isključivo ako se na drugi način ne može postići isti cilj, imajući u vidu ograničenja prava pojedinca iz članka 8. Europske konvencije. Propisivanjem mogućnosti određivanja posebnih istražnih radnji za veliku većinu kaznenih djela propisanih kaznenim zakonodavstvom u sklopu kojih su i djela koja nemaju obilježja teških kaznenih djela, zakonodavac nije osigurao da će miješanje u pravo iz članka 8. Međunarodne konvencije biti u onoj mjeri u kojoj je to strogo nužno za očuvanje demokratskih institucija, odnosno ne bi bio osiguran razmjer između težine zadiranjem u pravo privatnosti i legitimnog cilja koji se želi postići primjenom te posebne mjere.

Predloženom izmjenom članka 117. preuzeta su kaznena djela iz sada važećeg zakonodavstva, a to su kaznena djela: protiv integriteta BiH; protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom i terorizma itd. Izmjena ovog članka posebno se odnosi na katalog kaznenih djela koja su istovjetna s katalogom kaznenih djela iz članka 84. predloženih izmjena i dopuna. Povećanjem zapriječene kazne zatvora s tri na pet godina osigurava se da odredbom budu obuhvaćena kaznena djela koja imaju obilježja teških kaznenih djela.

Članak 3. (članak 118. ZKP-a BiH)

Prema odredbama važećeg zakona, istražne radnje mogu trajati najdulje mjesec dana, a „iz posebno važnih razloga“ na obrazloženi prijedlog tužitelja mogu se produljiti za još mjesec dana, s tim što se mjere iz toč. a) i c) članka 116. mogu ukupno trajati najdulje šest mjeseci. Odredbom koja glasi: „iz posebno važnih razloga“ je povrijeđeno načelo vladavine prava i pravo na pravično suđenje, zato što nije jasna i transparentna te ostavlja mogućnost arbitrarnog postupanja suda i tužitelja.

Ustavni sud BiH posebno je naglasio da je formulacijom u stavku 3. ovoga članka, a koja glasi: „a iz posebno važnih razloga“, ostavljena mogućnost arbitrarnog tumačenja. Iz citirane odredbe ne proizlazi na što se posebno važni razlozi odnose, tj. odnose li se na nemogućnost daljnjeg pribavljanja dokaza uslijed toga što posebne istražne radnje ne polučuju očekivane rezultate ili se odnose na samu prirodu i okolnosti počinjenja kaznenog djela. Sudac za prethodni postupak nema precizna mjerila prema kojima bi mogao razmotriti prijedlog tužitelja za produljenje

posebnih istražnih radnji, kako bi mogao odlučiti da odbije, odnosno usvoji ili odobri produljenje. Pojam „posebno važnih razloga“ je diskrecijska ocjena suca za prethodni postupak da odluči o zahtjevu tužitelja.

Na temelju članka 8. stavka 2. Konvencije, zahtijeva se da ovakva mjera ima utemeljenu osnovu u domaćem propisu koja treba biti sukladna s vladavinom prava.

Prema standardima Europskog suda, domaći zakon mora biti dovoljno jasan i posebno precizan kako bi se pojedincu jasno ukazalo na to u kojim okolnostima i pod kojim se uvjetima mogu odrediti posebne istražne radnje. Ovo posebno iz razloga što se radi o „tajnim“ mjerama koje nisu podložne preispitivanju osoba na koje se one odnose. Prema važećoj odredbi, trajanje istražnih radnji ograničeno je na razdoblje do mjesec dana i za svako novo produljenje potrebno je obrazloženje tužitelja. Svako produljenje posebnih istražnih radnji mora odobriti sudac za prethodni postupak, koji ima mogućnost da ne odobri produljenje istražnih radnji ako prijedlog tužitelja ne sadrži obrazloženi razlog za nastavak njihovog provođenja. Pritom moramo imati na umu da se posebne istražne radnje primjenjuju samo u slučaju da se na drugi način ne može postići isti cilj, te da mora postojati osnova sumnje da je neka osoba sama ili zajedno s drugim osobama sudjelovala ili sudjeluje u počinjenju kaznenog djela.

Ustavni sud BiH posebno naglašava da je dijelom odredbe koja glasi: „posebno važnih razloga“, ostavljena mogućnost arbitrarnog tumačenja suca za prethodni postupak. Iz citirane odredbe ne proizlazi jasan razlog za to odnose li se na nemogućnost daljnjeg pribavljanja dokaza uslijed toga što posebne istražne radnje ne polučuju očekivane rezultate ili se odnose na samu prirodu i okolnosti počinjenja kaznenog djela.

Sudac za prethodni postupak nema precizna mjerila u zakonu po kojima bi mogao razmotriti prijedlog tužitelja za produljenje posebnih istražnih radnji i u skladu s takvim mjerilima odlučiti o zahtjevu tužitelja.

Izmijenjenim člankom je predviđeno da se istražne radnje iz članka 116. stavka 2. određuju nalogom suca za prethodni postupak, koji donosi na obrazložen prijedlog tužitelja. Posebne istražne radnje mogu trajati do mjesec dana, a ako one daju rezultate i postoji razlog za nastavak njihovog provođenja, mogu se produljiti na obrazložen prijedlog tužitelja za još mjesec dana, s tim što mjere iz toč. od a) do c) mogu ukupno trajati najdulje šest mjeseci, a za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora preko pet godina ili teža kazna - najdulje četiri mjeseca.

Iznimno, za kaznena djela organiziranog kriminala i kaznena djela terorizma istražne radnje, ako one daju rezultate i postoji razlog za njihov nastavak, mogu se produljiti za još tri mjeseca, što ukupno iznosi devet mjeseci. Nalozi suca za prethodni postupak s prijedlogom tužitelja čuvaju se u posebnoj omotu.

Članak 4. (članak 225. ZKP-a BiH)

Ustavni sud BiH utvrdio je da članak 225. stavak 2. Zakona nije sukladan s člankom I. (2) Ustava BiH.

Odlukom USBiH naglašava se utjecaj dugotrajnosti istrage na pravičnost odvijanja kaznenog postupka, kršenje ne samo prava osumnjičenika na suđenje u razumnom roku već i na kršenje prava oštećenika kaznenim djelom. Kazneni postupak, prema ocjeni suda, provodi se s ciljem zaštite temeljnih prava i sloboda čovjeka i građanina koji, u slučaju izvršenja kaznenih djela, dobivaju status oštećenika ako im je neko od tih prava i sloboda povrijeđeno, odnosno ugroženo.

Ustavni sud BiH uočava da u stavku 2. članka 225. - koji glasi: „Ako se istraga ne okonča u roku od šest mjeseci od donošenja naloga o provođenju istrage, potrebne mjere da bi se istraga okončala poduzet će Kolegij Tužiteljstva“ - nije izričito navedeno da se istraga mora okončati u roku od šest mjeseci niti je određen rok u kojem se istraga mora okončati. Također, nije jasna definicija Kolegija Tužiteljstva, jer po prirodi stvari i ustroju Tužiteljstva, o ovim pitanjima treba odlučivati glavni tužitelj. U važećoj odredbi nije dana mogućnost da osumnjičenik podnese pritužbu zbog trajanja istražnog postupka, te ako osporene odredbe omogućavaju da pojedinac koji se tereti za kazneno djelo bude u stanju neizvjesnosti i neupućenosti u vlastitu sudbinu u neograničenom trajanju istrage. Nije propisana mogućnost da oštećenik kaznenim djelom podnese pritužbu zbog predugog trajanja istražnog postupka, tako da se i oštećeni kaznenim djelom nalazi u stanju neizvjesnosti je li osumnjičenik zapravo počinio ili nije počinio kazneno djelo.

Uzimajući u obzir zaključke do kojih je došao USBiH u vezi s postojećim stavkom 2. članka 225. ZKP-a BiH (u ZKP-u BiH nije naveden rok u kojem treba okončati istragu: nepostojanje pritužbe na dugotrajnost istrage: neprikladna uloga kolegija tužiteljstva u smislu zaštite temeljnih prava vezanih uz pravičan postupak), predloženim st. 2., 3. i 4. članka 225. ZKP-a BiH propisuju se rokovi za trajanje istrage, zatim se trajanje istrage veže uz težinu kaznenog djela zbog kojeg se vodi istraga, obvezuje se tužitelj da u roku od osam dana obavijestiti o razlozima zbog kojih istraga nije okončana i glavnog tužitelja i osumnjičenika i oštećenika. Također, zbog konituniteta zaštite prava osumnjičene i oštećene osobe, propisano je da imaju pravo na pritužbu zbog trajanja postupka.

Dakle, bitna novina je da tužitelj, ako utvrdi da je pritužba osnovana, odredi novi rok ukoliko postoje procesne pretpostavke da se istraga mora okončati. Istraga se ne može provesti ako je npr. osumnjičenik u bjekstvu jer, prema važećem zakonu, nije dozvoljeno suđenje u odsutnosti.

Članak 5. (član 226. ZKP-a BiH)

Ustavni sud BiH utvrdio je da stavak 1. članka 226. nije sukladan s člankom 1/2. Ustava BiH. Sud je konstatirao da ne postoji precizan rok u kojem je tužitelj obvezan podići optužnicu te da je osnova mehanizma zaštite prava onih na koje se to odnosi, suprotno pravnom poretku i vladavini prava.

U svjetlu ustavnosti ovoga članka, USBiH zaključuje da su za razumno trajanje kaznenog postupka i ostvarivanje prava na obranu bitni učinkovito odvijanje prethodnog postupka i priprema optužnog akta. Ako su ispunjeni zakonski uvjeti, učinkovito odvijanje istrage i podizanje optužnice bitno je i za zaštitu prava oštećenika. I u ocjenama ovoga članka USBiH se poziva na kontinuitet zaštite prava osumnjičenika i oštećenika, te obveze države u tom smislu. Riječ je, ustvari, o pozitivnim obvezama koje se nameću državi i koje obvezuju državu na poduzimanje određenih aktivnosti kako bi se zaštitila temeljna prava i slobode koje su propisane Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. U odlukama Europskog suda za ljudska prava uočava se da je među tim pozitivnim obvezama i dužnost države da provede učinkovitu istragu. Drugim riječima, pravo na provođenje učinkovite istrage jedno je od temeljnih prava oštećenika u kaznenim djelom.

U tom smislu, u prijedlozima za ovu zakonsku odredbu propisani su rokovi u kojima tužitelj mora pripremiti i uputiti optužnicu sudu za prethodno saslušanje. Propuštanje podizanja

optužnice u zakonskom roku ima za posljedicu obavještanje glavnog tužitelja o razlozima nepodizanja optužnice. Također se o nepodizanju optužnice i određivanju dodatnog roka obavještavaju osumnjičenik i oštećenik. Pod zakonskim uvjetima, osumnjičena i oštećena osoba mogu podnijeti pritužbu.

Predložena zakonska rješenja odgovaraju prirodi postupka u BiH, specifičnostima vezanim uz položaj tužitelja, te osumnjičene i oštećene osobe. Također, predložena rješenja doprinose ubrzanju postupka, discipliniranju tužitelja, zaštiti prava na obranu i zaštiti prava osumnjičene osobe.

IV. USKLADENOST PROPISA S EUROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Materija koja se uređuje predloženim zakonskim rješenjima nije uređena pravno obvezujućim aktima EU, ali to nikako ne umanjuje obvezu postizanja najvećeg stupnja usuglašenosti propisa s potrebama, odnosno praksom i standardima za ovo područje.

V. FINANCIJSKA SREDSTVA

Za provedbu ovoga zakona neće biti potrebna dodatna financijska sredstva.

**PREGLED ODREĐABA ZAKONA O KAZNENOM POSTUPKU BOSNE I
HERCEGOVINE KOJE SE MIJENJAJU ILI DOPUNJUJU:**

Članak 84.

Pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja

- (1) Svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio kaznenom progonu.
- (2) Svjedok koji koristi pravo iz stavka 1. ovoga članka odgovorit će na ta pitanja ako mu se da imunitet.
- (3) Imunitet se daje odlukom glavnog tužitelja BiH.
- (4) Svjedok koji je dobio imunitet i koji je svjedočio neće se kazнено porogoniti, osim ako je dao lažni iskaz.
- (5) Svjedoku se odlukom Suda za savjetnika određuje odvjetnik za vrijeme trajanja saslušanja ako je očito da sam nije u stanju koristiti svoja prava u vrijeme saslušanja i ako njegovi interesi ne mogu biti zaštićeni na drugi način.

Članak 117.

Kaznena djela za koja se mogu odrediti posebne istražne radnje

Istražne radnje iz članka 116. stavka 2. ovoga zakona mogu se odrediti za kaznena djela:

- a) protiv integriteta Bosne i Hercegovine,
- b) protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom,
- c) terorizma,
- d) za koja se, prema zakonu, može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna.

Članak 118.

Nadležnost za određivanje i trajanje istražnih radnji

- (1) Istražne radnje iz članka 116. stavka 2. ovoga zakona određuje nalogom sudac za prethodni postupak, na obrazloženi prijedlog tužitelja koji sadrži: podatke o osobi protiv koje se radnja poduzima, osnove sumnje iz članka 116. st. 1. ili 3. ovoga zakona, razloge za njezino poduzimanje i ostale bitne okolnosti koje zahtijevaju poduzimanje radnji, navođenje radnje koja se zahtijeva i način njezinog izvođenja, opseg i trajanje radnje. Nalog sadrži iste podatke kao i prijedlog tužitelja, kao i utvrđivanje trajanja naložene radnje.
- (2) Iznimno, ako se pismeni nalog ne može dobiti na vrijeme i ako postoji opasnost od odgode, može se započeti s provođenjem mjere iz članka 116. ovoga zakona i na temelju usmenog naloga suca za prethodni postupak. Pismeni nalog suca za prethodni postupak mora biti pribavljen u roku od 24 sata od izdavanja usmenog naloga.
- (3) Istražne radnje iz članka 116. stavka 2. toč.. od a. do d. i g. ovoga zakona mogu trajati najdulje do mjesec dana, a iz posebno važnih razloga mogu se, na obrazložen prijedlog tužitelja, produjiti za još mjesec dana, s tim što mjere iz toč.. od a. do c. mogu ukupno trajati najdulje šest mjeseci, a mjere iz toč. d. i g. ukupno najdulje tri mjeseca. Zahtjev za radnju iz članka 116. stavka 2. točke f. ovoga zakona može se odnositi samo na jednokratni akt, a zahtjev za svaku sljedeću radnju protiv iste osobe mora sadržavati razloge koji opravdavaju njezinu primjenu.
- (4) Nalog suca za prethodni postupak, kao i prijedlog tužitelja iz stavka 1. ovoga članka, čuvaju se u posebnom omotu. Tužitelj i sudac za prethodni postupak će sastavljanjem ili prijepisom zapisnika, bez navođenja osobnih podataka prikrivenog istražitelja i informatora ili na drugi

odgovarajući način, spriječiti da neovlaštene osobe, osumnjičenik i njegov branitelj otkriju identitet prikrivenog istražitelja i informatora.

(5) Sudac za prethodni postupak mora pismenim nalogom, bez odgode, obustaviti provođenje poduzetih radnji ako su prestali razlozi zbog kojih su radnje određene.

(6) Nalog iz stavka 1. ovoga članka provodi policijsko tijelo. Poduzeća koja prenose informacije dužne su tužitelju i policijskim tijelima omogućiti provođenje mjera iz članka 116. stavka 2. točke a. ovoga zakona.

Članak 225.

Okončanje istrage

(1) Tužitelj okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage bit će zabilježeno u spisu.

(2) Ako se istraga ne okonča u roku od šest mjeseci od donošenja naloga o provođenju istrage, kolegij Tužiteljstva poduzet će potrebne mjere za okončanje istrage.

(3) Optužnica se ne može podići ako osumnjičenik nije bio ispitan.

Članak 226.

Podizanje optužnice

(1) Kad tijekom istrage tužitelj nađe da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizlazi osnovana sumnja da je osumnjičenik počinio kazneno djelo, pripremit će i uputiti optužnicu sucu za prethodno saslušanje.

(2) Nakon podizanja optužnice, osumnjičenik odnosno optuženik i branitelj imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.

(3) Nakon podizanja optužnice, stranke ili branitelj mogu predlagati sucu za prethodno saslušanje poduzimanje radnji u skladu s člankom 223

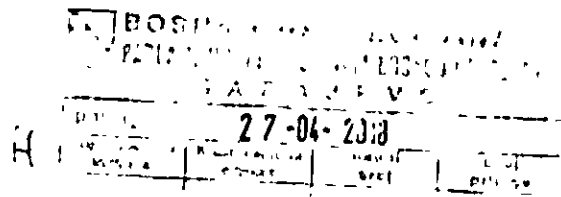
Broj: 02-02-1-1028/18

Sarajevo, 26. 4. 2018.

Parlamentarna skupština BiH

Kolegij Doma naroda

Ustavnopravno povjerenstvo Doma naroda

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine - *Mišljenje*, dostavlja se

Veza: Vaš akt broj: 02-02-1-1028/18, od 25. 4. 2018.

Zakonodavno-pravnom sektoru u prilogu akta, broj i datum veze (zaprimljen, 25.4.2018.) dostavljen je na mišljenje *Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine* (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona).

Prijedlog zakona, broj: 02-02-1-1028/18, od 20. 4. 2018., podnio je izaslanik Halid Genjac, uz prijedlog da se razmatra po hitnom zakonodavnom postupku u skladu s odredbama članka 124. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14, 88/15, 96/15 i 53/16).

Prijedlog zakona usvojen je na 60. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 18.4.2018.

Na osnovu članka 97. st. (1) i (2) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Poslovnik), Zakonodavno-pravni sektor daje

MIŠLJENJE

I. Usklađenost s odredbama Poslovnika

Tekst Prijedloga zakona, u skladu s člankom 95. stavak (1) Poslovnika, podnesen je u pisanom i elektroničkom obliku, na bosanskom jeziku.

U skladu s člankom 95. stavak (3) toč. a), b), c) i d) i stav (5) Poslovnika, uz Prijedlog zakona dostavljeno je obrazloženje koje sadrži:

1. ustavnopravnu osnovu za donošenje zakona;
2. načela na kojima je utemeljen prijedlog zakona;
3. razloge za donošenje zakona;
4. usklađenost propisa s europskim zakonodavstvom;
5. finansijska sredstva;

6. odredbe koje se mijenjaju, odnosno dopunjuju i verziju pročišćenog teksta Zakona.

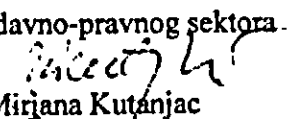
U skladu sa člankom 95. stavak (4) Poslovnika mišljenje Agencije za zaštitu osobnih podataka u BiH o usklađenosti Prijedloga zakona koji se odnose na obradu osobnih podataka sa standardima zaštite osobnih podataka i mišljenje Direkcije za europske integracije o usklađenosti Prijedloga zakona sa zakonodavstvom EU pribavlja Kolegij doma.

Iz navedenog proizlazi da je Prijedlog zakona *usklađen* s člankom 95. Poslovnika.

II. Usklađenost s Jedinственим pravilima za izradbu pravnih propisa u institucijama BiH
(*"Službeni glasnik BiH"*, br. 11/05, 58/14, 60/14, 50/17 i 70/17)

Zakon o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine (*"Službeni glasnik BiH"*, br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09 i 72/13) (u daljnjem tekstu: Zakon)) stupio je na snagu prije donošenja Jedinствених pravila za izradbu pravnih propisa u institucijama BiH (u daljnjem tekstu: Jedinствена pravila) i samim tim ne odražava pravila kojima su utvrđeni formalni kriteriji za izradbu pravnih propisa u institucijama BiH.

S obzirom na to da Prijedlog zakona *nomotehnički* prati izvorni tekst Zakona, Zakonodavno-pravni sektor ne može dati mišljenje sa aspekta usklađenosti s Jedinственим pravilima.

Rukovoditeljica
Zakonodavno-pravnog sektora

Mirjana Kutanjac

Dostaviti:

1. naslovu
2. a/a

Broj: 03/A-06-2-SR-711-2/18

Sarajevo: 21. maj 2018. godine

BOSNA I HERCEGOVINA I PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO 22-05-2018			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Kredni broj	Broj priloga
02-	02-1-	1028/18	

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

DOM NARODA

Trg Bosne i Hercegovine 1
SarajevoPredmet: Usklađenost Prijedloga zakona o izmjenama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine sa *acquis*-em

Veza: Vaš akt broj: 02-50-7-17-65,4/18 od 15. maja 2018. godine

Na osnovu člana 18. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17) i člana 6. Odluke o Direkciji za evropske integracije («Službeni glasnik BiH», broj 41/03), Direkcija za evropske integracije daje sljedeće:

M I Š L J E N J E

Prijedlogom zakona o izmjenama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine predložene su izmjene člana 84., člana 117. tačka d), člana 118. stav (3), člana 225. i člana 226. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09 i 72/13). Navedenim izmjenama kojima se propisuje pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja te mogućnost davanja imuniteta svjedoku za krivično djelo koje proizlazi iz iskaza svjedoka, taksativno se nabrajaju krivična djela za koja se mogu odrediti posebne istražne

radnje, trajanje posebnih istražnih radnji, te propisuju se postupci podizanja optužnice i okončanja istrage.

Iako je analizom sekundarnih izvora prava Evropske unije utvrđeno da materija koja se uređuje Prijedlogom zakona nije regulisana konkretnim pravno obavezujućim aktima Evropske unije bitno je napomenuti na aspekt zaštite ličnih podataka što je regulisano *Direktivom (EU) 2016/680 Evropskog parlamenta i Vijeća od 27. aprila 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom ličnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona krivičnih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka*, a koja predstavlja dio paketa reformi za zaštitu ličnih podataka.

Navedena Direktiva zahtijeva da podaci koji su prikupljeni budu: obrađivani zakonito i pošteno, da su prikupljeni u posebne, izričite i zakonske svrhe te da se obrađuju samo u skladu s tim svrhama, da su primjereni i relevantni, te da nisu pretjerani u odnosu na svrhu u koju se obrađuju, da su tačni i, prema potrebi, ažurirani, da se čuvaju u obliku koji omogućuje identifikaciju ispitanika samo onoliko dugo koliko je potrebno u svrhe radi kojih se lični podaci obrađuju, te da su na odgovarajući način sigurni, uključujući i zaštitu od neovlaštene ili nezakonite obrade.

Ono što je posebno važno jeste da Direktiva propisuje da svaka država članica mora predvidjeti odgovarajuće vremenske rokove za brisanje na ovaj način dobijenih ličnih podataka ili za redovno preispitivanje potrebe za pohranjivanjem ličnih podataka.

Prilikom prikupljanja podataka potrebno je jasno praviti razliku između podataka različitih kategorija osoba, uključujući: osobe za koje postoje ozbiljno vjerovanje da su počinile ili će počiniti krivično djelo, osobe osuđene za krivično djelo, žrtve krivičnih djela ili osobe za koje se opravdano vjeruje da bi mogle biti žrtve krivičnih djela, osobe koje su strane u krivičnim djelima, uključujući potencijalne svjedoke.

Pojedinci čiji se podaci prikupljaju imaju pravo na određene informacije, uključujući: naziv i kontakt podatke nadležnog tijela koje odlučuje o svrsi i sredstvima obrade podataka, svrha i cilj obrade njihovih podataka, pravo na podnošenje pritužbe, pravo da se zatraži pristup ličnim podacima, njihov ispravak ili brisanje, kao i pravo na ograničavanje obrade njihovih ličnih podataka.

Dakle, Direktiva tretira zaštitu podataka koji se prikupljaju, te načine postupanja sa tim podacima.

Članom 1. Prijedloga zakona mijenja se član 84. kojim se propisuje da se svjedok može odreći prava da ne odgovara na pojedina pitanja čiji odgovor bi ga mogao podvrgnuti krivičnom gonjenju u zamjenu za imunitet odnosno da se neće poduzeti krivično gonjenje svjedoka za radnje koje svjedok navede u svome iskazu.

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ne sadrži odredbe o imunitetu svjedoka i/ili osumnjičenih, odnosno, optuženih osoba. Ipak, pitanje zaštite ljudskih prava u krivičnom postupku neminovno se pojavljuje i u vezi sa primjenom odredbi o davanju imuniteta.

Evropski sud za ljudska prava kroz nekoliko presuda je istakao da se osuđujuće presude ne mogu temeljiti samo na iskazu svjedoka koji imaju povlašten status već da presuda, uz njegov iskaz, mora biti utemeljena i na još nekom dokazu. Taj dokaz može biti i onaj na koji je ukazao upravo svjedok sa imunitetom.

U krivičnopravnim sistemima, imunitet predstavlja poseban izuzetak od opšteg načela prema kojem svaka osoba posjeduje pasivnu krivičnu sposobnost (tj. svaka osoba je kažnjiva ukoliko je odgovorna za krivično djelo). Dakle, imunitet bi se trebao davati samo u iznimnim slučajevima, kada postoje vitalni interesi koji premašuju interes kažnjavanja kriminalne osobe.

Nadalje, član 1. Prijedloga zakona predviđa da se imunitet može dati svjedoku samo ukoliko se njegov iskaz odnosi na krivična djela s propisanom manjom kaznom od kazne koja je propisana za krivično djelo u odnosu na ono za koje se daje iskaz ili povodom kojeg se vodi postupak.

Isti član predviđa situacije gubitka imuniteta samo u slučaju da svjedok ne da pismenu izjavu o istinitosti iskaza ili u slučaju da se radnje koje je svjedok naveo u svom iskazu odnose na krivična djela za koja se ne može dati imunitet.

Iz navedenih rješenja, svjedok kojem je dodijeljen imunitet i koji svjedoči kao rezultat dodijeljenog imuniteta uopšte NE podliježe istrazi/krivičnom gonjenju, osim u slučaju davanja lažnog iskaza. Osim toga, ukoliko svjedok optuži samog sebe i tužiocu da iskaz koji može biti koristan za istragu članova kriminalne grupe, takav svjedok treba biti izveden pred sud (na osnovu njegovog priznanja), a po završetku suđenja njegovu odgovornost treba procijeniti sud.

Također, iz navedenih rješenja nije vidljiv mehanizam zaštite u slučaju izigravanja od strane svjedoka, odnosno kada svjedok ne postupi u skladu sa svojim obavezama, te ostaje nejasno da li se krivično gonjenje protiv njega se nastavlja. S druge strane, ukoliko postoje objektivni razlozi kada svjedok ne postupi u skladu sa svojim obavezama (npr. svjedok ili njegova porodica su izloženi prijetnjama kriminalnog udruženja) ne postoje odredbe koje bi omogućile da se prethodno dati iskazi mogu koristiti kao dokaz i onda kada svjedok ne želi svjedočiti pred sudom zato što su prema njemu ili njegovoj porodici upućene ozbiljne prijetnje.

Nadalje, analizom predloženih izmjena i dopuna utvrđeno je da se članovima 2. i 3. Prijedloga zakona mijenjaju član 117. tačka d) i član 118. stav (3) kojima se taksativno nabrajaju krivična djela za koja se mogu odrediti posebne istražne radnje, te trajanje posebnih istražnih radnji.

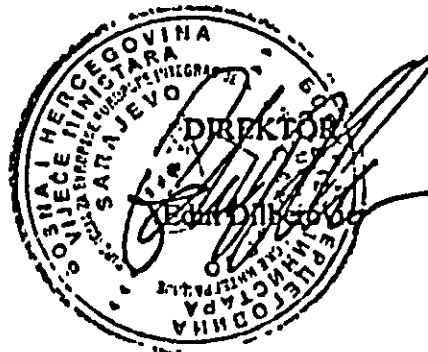
Posebne istražne radnje su neodvojivi dio problematike zaštite ličnih podataka i osnovnih ljudskih prava pa u tom kontekstu zaslužuju posebnu pažnju. Primjena istražnih mjera i radnji, posebno radnji nadzora skoro uvijek podrazumijeva zadiranje u osnovna ljudska prava. Posebne istražne radnje tajnog nadzora komunikacija, tajnog praćenja i snimanja lica i prostorija predstavljaju direktno zadiranje u osnovno ljudsko pravo na privatnost.

Upravo vodeći se zaštitom prava na poštivanje privatnog i porodičnog života pojedinaca (član 8. Evropske Konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda)¹ Evropski sud za ljudska prava ima bogatu sudsku praksu u toj materiji. Opšti stav Evropskog suda jeste da država ima „pozitivnu obavezu“ da djelotvorno spriječi i istraži krivična djela, te krivično goni izvršioca.

Prava optuženih za takva krivična djela moraju uvijek biti u ravnoteži sa tim pozitivnim obavezama. Mjere koje se poduzimaju tokom istrage krivičnih djela, a koje zadiru u privatnost pojedinaca, obično su prihvatljive ukoliko su propisane zakonom koji je precizan i razumljiv i ako su srazmjerne.

¹ Član 8. Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života: 1. Svako ima pravo na poštivanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske. 2. Javna vlast se ne miješa u vršenje ovog prava, osim ako je takvo miješanje predviđeno zakonom i ako je to neophodna mjera u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti, ekonomske dobrobiti zemlje, sprječavanja nereda ili sprječavanja zločina, zaštite zdravlja i morala ili zaštite prava i sloboda drugih.

Direkcija za evropske integracije podržava napore zakonodavca s obzirom na zahtjeve iz Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U.5/16, te ističe da predložena rješenja jesu pomak u ispunjavanju tih zahtjeva međutim skreće pažnju da postoji dosta otvorenih pitanja koja moraju biti detaljnije precizirana.

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. a/a

Broj: 03-1-02-1-520-2/18
Saraјеvo: 04.06.2018. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE
DOM NARODA
Trg BiH br. 1
71000 Saraјеvo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAЈEVO

PRIMLJENO.			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
02-10-7	17-65	5	18

02-02-1-1028/18

PREDMET: Prijedlog Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, mišljenje – dostavlja se,

VEZA: Vaš akt broj: 02-50-7-17-65,5/18 od 15.05.2018. godine

Agenciji za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Agencija), je u prilogu akta broj i datum Veze, dostavljen na mišljenje Prijedlog Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.

Agencija shodno članu 40. stav (1) tačka d) Zakona o zaštiti ličnih podataka („Sl. glasnik BiH“, broj: 49/06, 76/11 i 89/11) daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Nakon izvršene analize Prijedloga Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, sa aspekta zaštite prava na privatnost i obrade ličnih podataka, Agencija nema primjedbi.

S poštovanjem,

Dostavljeno
- Naslovu
- Spis predmeta

